

Instytut
Badań Literackich PAN
Pracownia Literatury Oświecenia

ESEJ W XVIII WIEKU

POLSKIE LEKTURY
I
INSPIRACJE

27-28 listopada 2025 r.

Pałac Staszica
ul. Nowy Świat 72
Warszawa

Sala im. Adama Mickiewicza (nr 144)

Czwartek, 27 listopada

10.00

Otwarcie konferencji

Małgorzata Krakowiak (UŚ): *Czy już nadszedł czas na tęsknotę za kłopotliwym esejem?*

Teresa Kostkiewiczowa (IBL PAN): *Wypowiedź teoretyczno-literacka jako esej*

Marcin Cieński (UWr): *Miejsce eseju w osiemnastowiecznych literaturach narodowych (Francja – Niemcy – Anglia – Polska)*

Magdalena Kinga Górka (IBL PAN): *Tytuły eseistyczne? Kontekst teoretyczny XVIII-wiecznych inspiracji*

Dyskusja

Przerwa

13.00

Joanna Partyka (IBL PAN): *Elementy eseistyczne w dawnych kompendiach wiedzy*

Dorota Sidorowicz-Mulak (ZNiO): *Czytelnicy Montaigne'a, Bacona, Locke'a i Pope'a na przykładzie zbiorów ossolińskich*

Klara Leszczyńska-Skowron (IBL PAN): *Esej na wzór spectatorowy w pierwszych rocznikach „Monitora”*

Małgorzata Chachaj (UMCS): *„Myśli o geniuszu” Michała Mniszcha – w kręgu genologii. (Poetycki esej, list krytyczny, rozprawa czy artykuł?)*

Dyskusja

Przerwa

16.00

Barbara Milewska-Ważbińska (UW): *Kiedy wypowiedź staje się esejem... Kilka uwag o treści i formie „De inscriptione regii numismatis (...) oratio” (1764) Stanisława Konarskiego*

Anna Kupiszewska (URZ): *„Esej o historii powszechnej”, czyli Jana Potockiego słowa do miłośnika nauk*

Bronisław Treger (APS): *„Niektóre wyrazy” F.S. Jezierskiego – zbiór esejów i miniesejów (rekonesans)*

Magdalena Bober-Jankowska (IBL PAN): *Małe formy prozatorskie Franciszka Salezego Jezierskiego: list – głos – esej*

Anna Gajdis (UWr): *„Z pewnością chciałam wychować papierową dziewczynę”. Strategie pisarskie niemieckich autorek końca XVIII wieku i ich relacje z wydawcami w kontekście metatekstów*

Dyskusja

Piątek, 28 listopada

9.00

Jacek Głazewski (UW): *„Uwagi” Ignacego Krasickiego: w stronę konwencji eseju*

Magdalena Ślusarska (IBL PAN): *Czy Paweł Ksawery Brzostowski pisał eseje?*

Jacek Wójcicki (IBL PAN): *Czy proza Franciszka Karpińskiego jest eseistyką?*

Tomasz Chachulski (IBL PAN): *F. Karpiński – „Dzieciom dla ich rozrywki”*

Dyskusja

Przerwa

12.00

Martyna Deszczyńska (BN): *„Myśli o pismach polskich...” Adama Kazimierza Czartoryskiego – wielki esej na początek nowego, XIX stulecia*

Wojciech Kaliszewski (IBL PAN): *„Ody napoleońskie” Kajetana Koźmiana, czyli porozbiorowa próba odbudowy Polski*

Paweł Pluta (UWr): *Eseistyczne próby Józefa Maksymiliana Ossolińskiego*

Dyskusja

Zamknięcie obrad